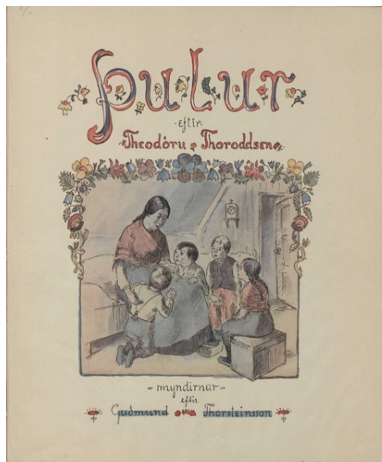

Þulur

Förord till den elektroniska utgåvan

The poem *Þulur*, written by **Theodóra Thoroddsen** (1863-1965) and illustrated by **Guðmundur "Múggur" Thorsteinsson** (1891-1924) is digitized for Bækur.is by National and University Library of Iceland and has in all been adapted to Project Runeberg June, 13 2014 by Ralph E.

STÚLKURNAR ganga sunnan með sjó. Mitt út a firði svam marbendill og hló. Báran upp að berginu bylti sér og dó. Hafmey sat á steini og hörpuna sló: »Hafðu við mig stakkaskifti stúlkukindin mjó; mig langar svo til landsins í laufgaðan skóg. Eg hef litið ungan svein út á grænum mó, upp frá þeirri stundinni enga fann eg ró. Tindilfætt er lukkan, treystu' henni aldrei þó. Valt er á henni völubeinið og dilli-dó. Gef mér fima fótinn þinn, þú fær i staðinn sporðinn minn, kongurinn lætur kóralinn i krónuna þina binda, gljáskeljar og gimsteina gefur hann þér á linda. Glóir sól á tinda, — gaman er að synda um Unnarsali og Ægis lönd, yztu fram að sævarrönd, þá Sunna gengur Græði á hönd og geislabál þau kynda. Aftansunna svæfir káta vinda«.

Selur sefur á steini, sviður i fornu meini. Upp i sveit hann eitt sinn bjó með iturvöxnum sveini. Nú er honum um og ó, á hann »sjö« í löndum og urtubörnin »sjö« i sjó synda út með ströndum — sofa á skerjum, synda fram með ströndum. Hans er mesta hugarfró að horfa upp til dala. »Vappaðu með mér Vala«. Fram á sviði fisk eg dró og fleytuna mína hlóð. En »fjármannahriðin er full með bölmóð«.

TUNGLIÐ, tunglið taktu mig og berðu mig upp til skýja«. Hugurinn ber mig hálfa leið i heimana nýja. Mun þar vera margt að sjá, mörgu hefirðu sagt mér frá þegar þú leiðst um loftin blá og leizt til min um rifinn skjá. Komdu litla Lipurtá! langi þig að heyra, hvað mig dreymdi, hvað eg sá og kannske sitthvað fleira. Ljáðu mér eyra. Litla flónið, ljáðu mér snöggvast eyra: Þar er siglt á silfurbát með seglum þöndum, rauðagull í rá og böndum, rennir hann beint að ströndum, rennir hann beint að björtum sólarströndum. »Þar situr hún móðir mín« i möttlinum græna, hún er að spinna hýjalín i hempu fyrir börnin sín. »0g seinna þegar sólin skin«, sendir hún þeim gullin fín, mánasilfur og messuvín, mörgu er úr að velja. Hún á svo margt sem enginn kann að telja. »Þar sitja systur«. Sá sem verður fyrstur að kyssa þeirra klæðafald og kveða um þeirra undravald honum gefa þær gullin streng á

gígjuna sína.

»Ljúktu upp Lína!« Nú skal eg kveða ljúflingsljóð um lokkana þina, kveða og syngja ljóðin löng um lokkana mjúku þína. »Þar sitja bræður« og brugga vél, gaktu ekki í skóginn þegar skyggir. Þar situr hún María mey, man eg hvað hún söng: Eg er að vinna í vorið vetrarkvöldin löng. Ef að þornar ullin vel og ekki gerir stórfeld él, sendi eg þér um sumarmálin sóley í varpa. Fögur er hún Harpa. Um *messur* færðu fleira, fjólu og músareyra, hlíðunum gef eg grænan kjól, svo göngum við upp á Tindastól, þá næturvökul sumarsól »sveigir fyrir norðurpól«, en dvergar og tröll sér búa ból í bergsins instu leynum, og ljósálfar sér leika á hól að lýsigulli og steinum. Við skulum reyna að ræna frá þeim einum. Börnunum gef eg gnótt af óskasteinum. »Þá spretta laukar, þá gala gaukar«. Þá syngja svanir á tjörnum, segðu það börnum, segðu það góðum börnum.

SOLRÚN, Gullbrá, Geislalín! gaktu i lundinn friða, fákurinn brúni biðdur þin, bæði skulum við riða fram til hliða fram til Lambahliða. Við skulum liggja i lautunum á lóusönginn hlýða, tina blóm i brekkunum og berin út á móunum. En littu' ekki undir lyngið »Þar launbirnir skriða«. Við skulum ganga i gilið, þó gatan sé mjó, upp að stóra steininum, sem stendur undir fossinum.

Þar býr hann Litar, dvergurinn digri. Hann á að gera þér gyltan stól og gersemar fleiri: höfuðdjásn og hálsmen, hring og linda, silfurhnapp og sylgju, söðul og keyri, gullskeifu' undir gæðinginn. Grætur rós á eyri. Greið er löngum gatan fram að Eyri. »Hvað er fegra en sólarsýn?« Sittu hjá mér dúfan mín, seinna flýg eg suðr að Rín og sæki þér gull og dýra vín. »Hirði eg aldrei hver mig kallar vóndan heldur kyssi' eg húsfreyjuna' en bóndann«.

GEKK eg upp i Alfahvamm um aftanskeið, huldusveinninn ungi eftir mér beið. Þið skuluð ekki sjá hann, þvi síður fá hann. Eg á hann ein, eg á ein minn álfasvein. Hann á brynju og bitra skálm, bláan skjöld og gyltan hjálm, hann er knár og karlmannlegur, kvikur á fæti, minn sveinninn mæti, herðabreiður og hermannlegur, höndin hvít og smá, augun djörf og dimmblá dökkri undir brá. Allar friðar álfameyjar í hann vildu ná. En þó þær heilli og hjúfri hann þær aldrei fá, því hann vill bara menska mey, mér því skýrði hann frá, þegar eg fann hann fyrsta sinn hjá fossinum háa og berginu bláa.

Nú er runninn röðullinn rökkvar milli hliða. »Svanurinn syngur viða«. Viðsjált er i Álfahvammi um aftanskeið að bíða. Heit og mjúk er hendin þin hjartakollan min. Við skulum stíga dansinn þar til dagur skín. Glatt var með álfum, gekk eg með honum sjálfum, margt ber til um miðja nótt hjá mánanum hálfum. Hamarinn stóð i hálfa gátt, huldumeyjar léku dátt, heyrði eg fagran hörpuslátt, höllin lék á þræði, heilla huldu kvæði. Þegar lítið lifði af nátt labbaði eg mig heim en »eg get ekki sofið fyrir söngvunum þeim«.

»RIÐUM og riðum til Logalanda«. Þar sem eldurinn aldrei deyr og allar klukkur standa. »Fallega Skjóni fótinn ber« fram um mel og grundir, fer yfir hvað sem fyrir er, »foldin stynur undir«. Grípur skeiðið, skemt er mér, eg skelf og nötra af kæti. Ó, slíkt eftirlæti! að láta dýrið dilla sér, drottinn! það er brot úr þér. Úr söðlinum ekki fet eg fer fyr en af nóttu syrtir. »Við skulum dansa betur þegar birtir«.

»Kom eg þar að kveldi er kerling sat að eldi« hýsti' hún fyrir mig hestinn minn og hét að ljá mér bátinn sinn. Þvi langt er til Landanna, liggur á milli strandanna Ægir karl með ygldar brár og úfið skegg á vöngum og dætur hans með hrimhvitt hár hoppa fram af töngum. Kitla eg þær með einni ár, þær ybba sig og gretta, fetta og bretta, froðunni á mig skvetta.

Ekki varð sú för til fjár, fengið hefi eg banvænt sár. Síðan er eg sagnafár, sit eg í mínum öngum. »Uti ert þú við eyjar blár, en eg er að dröngum«. Brimsins heyri eg hróp og dár hlakka í klettaþröngum. Lífsins finst mér

leikurinn flár, langt er síðan feldi eg tár, í kvöldskugganum kaldur og grár kviði eg bárusöngvum. »Blóminn fagur kvenna klár kalla eg löngum, kalla eg til þín löngum«.

FUGLINN i fjörunni hann heitir már silkibleik er húfan hans og hnept undir gullhár.

Kominn er hann um kaldan mar, kölluðu á hann lóurnar, þær vissu að enginn af honum har af öllum loftsins sveinum, — þær settust að honum einum. Þær fægðu á sér fjaðrirnar, flögruðu niðr að hleinum, því márinn undi ekki á bjarkagreinum. Kveðið hátt á kvöldin var, hvislað margt i leynum undir steinum, undir fjörusteinum. Márinn út til eyja fló, að ástunum þeirra skellihló. Hann unni mörgum út um sjó, og *einni* kannske í meinum, *það* var svo sælt, hann sagði það ekki neinum.

»Fuglinn í fjörunni hann kann ekki að kreppa sig í körinni«. Fann eg hann í fyrravor framundan Skor. Vængbrotinn og fjaðrafár fleytti' hann sér á bárum, þær lögðu um hann sitt ljósa hár og lauguðu í söltum tárum. Hann seig í kaf með sofnar brár, söng í hrannargárum: — Sofðu vinurinn vængjafrár, varð þér lifsins gróði smár, fleiri en einn á miði már merktur þraut og sárum, flýði ofan í unnir blár undan árum, undan þungum árum. — »Fuglinn í fjörunni hann er bróðir þinn. Ekki get eg stigið við þig, ekki get eg stigið við þig stuttfótur minn«.